

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz minden küldemény Főpiacz Vecsényház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendő.

Előfizetési árak:

Helyben
és
Postán küldve:

Egy évre 10 frt.
Félévre 5 frt.
3 óra 2 ft 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

Hirdetési díj:
öt hasábos petit sorért 5 kr.
Nyitlőre megjelendő közlemény 3 hasábos 15 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szinte több izbeli hirdetések mártól fogva, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdíj:
minden belgátásért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Európa forrongásában.

C) Ha széttekintünk vizsgálódó szemekkel Európában, úgy találjuk, hogy az majd minden oldalon rendkívüli forrongásban van.

Azou vihar mellett, mit a török szultán és az egyiptomi alkirály közti viszály rejt magában, s mely folyvást felbomlással fenyegeti úgy a nagyhatalmak zsákmányát eshető török birodalmat, mint a hatalmas európai nemzetek békéjét, egymással barátságos viszonyát, — még rémitőbb alakban tűnik fel, mert az egész emberi társadalom átalakulását vonhatja maga után, azon küzdelem, mely Francia-, Olasz- és Spanyolországban évtizedek óta tart a nevezett országok kebelében.

Franciaországban, ahol az önkényuralom diadala 18-ik évnapiját élte decz. 2-án, a hatalmas császár szemelattára az egész Páris köztársasági érzelmű férfiakat választ képviselőül a parlamentbe, kik nyilván hirdetik programjukban, hogy ők a köztársaság megalakulására törekednek, s kiknek szabad, bátor viseletüket az ország fővárosa, mely annak szíve is egyuttal, zajos tüntetésekkel helyesli, mihez ismét általában a francia nemzet óhajai járulnak viszhangképen.

Tizenhatsz év, mely sok új nemzedéket hozott létre, az önkény minden hatalmával kezében, nem volt képes kiirtani a szabad gondolatot, a független ragaszkodást a nagy francia köztársaság eszméje iránt. . . . A harcz, mely ott a nemzet és az uralkodó, illetőleg a nép és a tényleges hatalom közt vívatik, nem lehet kétséges végkimenetelében; a francia nemzet, mely ugy bent, mint egész Európában trónokat döntött porba, bizonyosan romba dönti a Napoleon uralmát is, hogy csakis a szabadság által megszerezhető társadalmi és nemzeti jólét áldásait élvezhesse. . . . A mily irtóztató volt a 18. évi elnyomtatás, mely annyi sok derek férfúnak legyilkolásával, száműzetésével és börtönbe vettetésével, az egyéni és társulási, s a politikai szabadságot elnyomta, — annál iszonyubb lesz a visszatorlás, melylyel a zsarnok uralom suttant fog. Nem hagyható figyelem nélkül Eugénia francia császárné Ollivierrel tartott beszélgetésének azon mozzanata, mely a fő elmet jelzé miatt, hogy, ha a parlamentarismus visszaállítatik, XVI. Lajos korszaka állhat be, kiről tudjuk, hogy a nemzet akarata folytán nyaktóló alatt ha't el. . .

Olaszországban, ahol a király személye különben kedves a nemzet előtt, a királyság ellen folyvást foly a harcz a pártok között; s Garibaldi és Mazzini szabad nyilatkozatai s általában a nemzet ösztöne: a köztársasági kormányforma felé sohajtoz. . . ; s jó fülek arról is hallottak olykor sühogást, hogy a király sem volna idegen lemondani a köztársaság javára! Egy nagy olasz köztársaság! Roppant következményeket magában rejtő változás lenne.

Spanyolország meg, ahol az ideiglenes kormány vaskezekkel tartja a nemzetet féken, nem kap királyt; Isabella elűzetése, a köztársaságiak harcza, és azon nagymérvű haladás, mit a köztársasági elemek mutatnak, — igazolják, hogy Spanyolországban nincs király számára hely! . . .

És ha Francia-, Olasz- és Spanyolország . . . mind hárman köztársasággá lennének, s e nemzetek vállvetve lépnének fel az önkényhatalom ellenében Európában: a szabadság ügye bizonyosan diadalra jutna; habár Orosz- és Poroszország —

melyeknek uralkodói most áradozó barátságos levelekben csókolódnak egymással a távirida segítségével — minden erejüket megfeszítenék is, habár Ausztriát társokul szegődöttnei sikerülne is; mert nekik is mindegyőjöknek van égő sebök, a lengyel kérdés, a sokfelé húzó nemzetiségi kérdés otthonn is elfoglalva tartandja őket. . .

Anglia pedig — mely újabb tudósítások szerint nagyon is el van foglalva Irlanddal is belülről, s a még mindig csak szunnyadó Alabama ügyvel kívülről, tetteges nézője lenne a harczoknak, melyek a kormányformáért vívatnak, s szabadságszeretete inkább a nemzetek, mint az uralkodók vágyaihoz, akaratához hajolva.

A belforongás, mely Németországban, egyfelől a porosz terjeszkedési vágy, másfelől az egységes Németország eszméje körül forog, egyfelől a még fenálló apróbb német kormányokat felelemben, rettegésben tartja, másfelől kedves izgatottság fogja el a küzdelem miatt a német népet, mely egy Németországot akar! . . .

Röviden jeleztük a nagy küzdelmek vázlatát, melyek egész Európát áthatják. . . . Emberi okoskodás ugyan nem jósolhatja meg a jövőt; de mégis megérzi az ember ösztönszerűleg, a j e l e k b ő l, hogy v i h a r k é s z ű l!

Bár a szabadság bőségszaruja bontakoznék ki belőle!

A színházban tartandó bálokról.

Tudva van a közönség előtt, hogy a jogász és kereskedői ifjuság a színházban táncvigalmak tarthatása iránt folyamodtak a színhágyülethez, melytől azonban tagadó végzet kaptak. E tárgyban a város polgármestere, mint az igazgató-bizottmányok hivatali állásánál fogva egyik tagja, előterjesztést tett a tanácsban, azon körülmény fölemlítésével, hogy a kérvényezők ügyében 21 színhágyuleti tag közgyűlést tartást indítványozott, mely folyó hó 23-án tartatik meg. A tanács az előterjesztésre az alábbi végzést hozta:

„A tanács, mint a város vagyona feletti örködésre felelet terhe alatt kötelezett testület kijelenti: hogy azon álláspont, melyet ezen kérdés megítélése körül el kell foglalnia, a színházi ügyek vezetésére vállalkozott színhágyulelet választmányja és a színház tulajdonos városi közönség közt 1866. évi Aug. 31. napján megkötött, és a m. kir. belügyministerium 1867. évi decz. 17. napján 23809. sz. a. kelt határozatával jóváhagyott szerződésben szabatosan körül van írva. Nevezetesen: „hogy az egylet az egész tiszta jövedelmet a színház javára köteles beruházni és a mennyire a körülmények által igénylendő szükséglet teljesítése engedi, tőkét-íteni, — tehát, a vállalkozó egyletnek nem állhat hatalmában a színház jövedelmét, a színhágyulelettel kapcsolatban nem álló bármily jótékony célra is átengedni; — mert ismerve azon nehéz helyzetet, melylyel a magyar nemzeti színháznak küzdeni kell, szebb eredmény legvérmesebb reménnyel sem várható, mint ha a színházat saját kereszterményéből képes magát fenntartani; annál fogva a vállalkozó egylet szerződéséhez képest is oda köteles törekedni: hogy a színház által megszerezhető egész jövedelem, az e téren legjótékonyabb cél elérésére, a színhagy gyarapítására fordítottassék, s ha lehet tőkésítettessék is. Ugyanazert, a dolog természete is azt hozza magával, hogy azon színház, mely nagy áldozattal a nemzeti színházat fejletése céljából emeltetett, eredeti céljától még legkedvezőbb körülmények közt se vonassék el; legkevesebb pedig oly körülmények közt, midőn méltán attól lehet félni hogy ily eljárás csalhatlanul a színhagy tönkretjütását vonná maga után.

2-szor. A szerződés X. pontjában ki lévén mondva, hogy a 14 ezer forintos kölcsön részleteinek törlesztését, azon esetben, ha időközben a vállalat bármilyen megtalálna hiusulni, a városi pénztár köteles átvállalni, a XII. pontban pedig a városi hatóságnak kötelességévé tétetik, hogy az egyleti pénzügyek állását foly-

tonosan figyelemmel kísérje, és ha azt tapasztalná, hogy az egyleti kezelés megszüntetése, a kölcsönért jóállást vállalt városi pénztár érdekében kívánatosnak látszik, e tekintetben a szükséges kezdeményezést tegyegye; és így a város érdeke felett felügyelni a hatóságnak áll szoros kötelességében: ily viszonyok közt, midőn maga az egyleti választmány azon aggodalomnak adott határozott kifejezést, hogy a színháznak egyletek, társulatok, vagy egyesek részére átengedése, a vállalat elbukását vonná maga után: a városi tanács, mint a tulajdonos városi közönségnek, a szerződés végre hajtására hivatott felelős közege, és a kölcsönért jóállást vállalt városi közpénztár érdekeinek fentartója, kötelességéhez képest kénytelen kijelenteni:

a) Hogy szini előadások tartása végett alapított színházunk, a színhagy körén kívül álló egyletek, testületek, vagy magánosok részére táncvigalom tartása végett, a szerződés szellemétől és világos feltételeitől eltérés nélkül semmi szin alatt át nem engedhető; sőt ezen tárgyat illetőleg, ez alkalommal azon élelnek óhaját is jónak látja a tanács kifejezni, hogy mivel táncvigalmak rendezése által, a színháznak épülete, és különösen a színpadi felszerelés nagyon ki van téve a rombolásnak, az egylet, a színházi pénztár javára is csak addig rendezzen táncvigalmakat, míg azok jövedelmét a színhagy veszélyeztetése nélkül nem nélkülözheti, kedvezőbb viszonyok közt azonban, ezen sok hátránnyal egybekötött jövedelmi forrást végképen mellőzni igyekezzenek. Továbbá,

b.) Noha megvan a tanács arról győződve, hogy a színhagyulelet közgyűlése sokkal mélyebb érdekeltséggel viseltetik az általa szép eredménnyel felkarolt ügy iránt, hogysem a körülmények beható tárgyalása és érett megfontolás nélkül oly intézkedést tehetne, mely a vállalatnak a városi pénztárt tetemesen megkárosítani képes hanyatlását vagy épen bukását idézhétné elő: kénytelen a tanács előre is kijelenteni, hogy a fentebb kifejtett nézetekkel netalán ellentétes irányban hozandó színhagyuleti küzgyülési végzés foganatosítását, a reá nehezede súlyos felelősség terhének elhárítása tekintetből mindaddig ellenezni fogja, míg a városi közönség, mint másik szerződő fél, képviselciti közgyűlésében e tárgyat illetőleg intézkedni nem fog.

Ugyan azért elhatározatott: hogy a vállalkozó színhagyulelet, ezen határozat közlésével kerestessék meg az iránt, hogy a színhagy ez idő szerinti kedvező helyzetét minden veszélyes ingadozástól lehetőleg megóvándó, az egyleti választmány által felállított, helyes, a dolog természetéből folyó és a szerződési viszony megzavarása nélkül esem mellőzhető szabályt, ugy a jelen esetben, mint jövőre is szigoruan fentartani sziveskedjék.

K e r e k e s József, főjegyző.

E végzésre röviden következő megjegyzéseink vannak: 1. Ebből kitetszik a minap jelzett azon visszass helyzet, miszerint a két szerződő félnek u g y a n a z o n elnöke van: a polgármester; minek folytán az egyik szerződő félnek — a színhagyuleletnek érdekeit, mely a szerződéshez képest önjogu egylet és gyámkodást nem türeht — alá kell rendelnie a másik szerződő fél érdekeinek.

2. Nem találjuk correctnek és következetesnek a végzést. Mert, vagy kárára vannak a bálók a színháznak, vagy nem. Ha igen: ugy a színhagyuleletnek sem kellett volna báltartást engedni, a mi azonban 3 év alatt meg nem tiltatott, sőt a szerződésben sem kötetett ki. Ha pedig kárára nincs, ugy a közönség részére is át kell engedni a természet, illő díjért, hogy legalább az eddigi jövedelem arányos része befolyjon a pénztárba. És csak is ezen utóbbi módon lehetne kiegyenlítani e kellemetlen kérdést; például a színház adjon kevesebb bált, mint eddig, s adja át néhány bála a természet másoknak is; vagy ne adjon bált, hanem a természet átengedése folytán igyekezzen bevenni a kívánt jövedelmet.

3. Ebből az a tanúság, hogy jó lenne már ott a régi mézarszék telkét és a kis utjczára vezető úres tért áruacsarnokká oly módon felépíttetni, hogy az emeleten szép tánczterem is legyen, a miben oly nagy szükségét szenvedünk.

Bár hová döl a dolog, ezeket szükségességeknek tartottuk elmondani. Szerk.

egyháztér 341. sz. alatt
 ólszámra, helyben házhöz hordással 15 frt: mátszázszámra 90 kr. Kisebb mennyiségben is a fentfirt árhoz képest
 194. 3-3
 nagyban és kicsinyben jutányos árért a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani. 200. 2-3
 Bignió János, latvanutazó.
 amely akármely czéhtársulat által áruoló helyiségül is használható, minden órán bérbe adandó. Ertekezhetni fölé a szerlésvágo társaság helyiségében. 193. 2-3
 Ertekezhetni a bent lakó tulajdonossal. 180. 15

Ujdonságok.

— **Az István gőzmalom társulat** tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén elfogadtatták a választmány által is javallott két igazgatótanácsosi állomásnak jövő évi január 1-től fogva felállítását; az igazgatótanácsosok a választmány által választottak az egész társulat kebeléből, s a megválasztottak a választmányban rendes üléssel és szavazattal bírnak, az üzlet vezetésében az igazgatóval együtt tetteket vesznek, s az egész üzlet menetét ellenőrzik; ha az igazgató és a tanácsosok véleménye egymástól eltérő, s valamelyik fél jónak látja az ügyet a választmány elé vinni a választmány határozata lesz döntő; fizetésük a tiszta haszonból 3 százalékos, melyre nézve az év tartamára 600 ft. az új malom működése bekövetkeztével pedig 800 ft. minimum biztosított számukra. Továbbá, a választmányi tagok részére minden ülésre 5 ft. napidíj rendelkezett; végre az ingatlan vagyomból, a telek értéke kivételével, évenként 2 százalékos lesz lejáró.

* **Reményi Ede** hangversenye szombaton a színházban nagy számu közönség előtt ment végbe. A jelenvolt hallgatóság oly élvezetben részesült ez alkalommal is, melynek emléke városunk műértő köreiben felehetetlen nyomokat hagyott a nagy művésznőnk iránt nyilvánuló lelkesültség mellett. Előbbi hangversenye után (október hóban) már volt alkalmunk tolmácsolni elragadtatásunkat Reményi elbűvölő hegedű játékaiban, most ezuttal ismételve adunk kifejezést elismerésünknek, azon hozzáadással, hogy világhírű művésznőnk nem elégedve meg azon szédítő magaslattal, hova felemelkedett, mindig előbbre tör a művészet örökségét birodalmában.

Az előadás folyama alatt Blabáné egy magyar dalt énekelt, Bercsényiné egy költeményt szavalt Tompától és pedig a közönség ostromlan tetszése mellett, kik a vendégművész iránti tiszteletből működtek közre, változatossá tette a hangverseny ritka tapintattal s kiváló műgondal összehajlított programját.

— **Még el** és folyvást javul V. J., azon leány, kit Szűcs Antal meglőtt, s kit az „Alföldi-Hírlap” szombati száma már el is temetett.

— **Krinolin, mint farkasfogó.** Tegnapelőtt estve egy fiatal ember pajkosságából női ruhába öltözködve ment egy ismerős helyre látogatába, s az ajtó belevén zárva, csengetett; kinézése oly kellemetlen benyomást tett az ajtót kinyitó cselédre, hogy az első-koltva magát, a berohanni akaró állót visszanyomta s rácsapta az ajtót, s a becsapott ajtó az álló krinolinját úgy oda fogta, hogy a váratlan vendég meoczaanni sem tudott, míg végre az ott jövőmenők vagdalták el nagy nevetés között a czukorszekélyét; s a fiatal Achilles így szabadult meg nagy nehezen. Így boszulta meg magát a krinolin.

— **A népszámlálás** ügyében a tanács hirdetményt tett közzé, miszerint a népszámlálás január 3-án megkezdetik s 15-ig bevégeztetik. Az összeírás részint számlálóik szétküldése s azoknak az illetők által betöltése, részint számlálóügynökök útján történik. Minek foganosíthatása tekintetéből a város lakosai felhívatnak, hogy az összeírásra kitűzött napokon otthon tartózkodjanak, vagy helyettesekről gondoskodjanak.

— **A Csernátony Lajos** által Sipos Ár-

TÁRCZA.

A rágalom.

(Beszély.)

Shwartz Mária Zsófia után.

(Folytatás)

Lavina maga sem tudta, meddig térdelt ott, a mint végre Elint belépní, s mondani hallotta:

„Arthur akar anyámmal beszélni.”

Lavina felkelt s az asztalnál foglalt helyet, melyen egy már megkezdett levél feküdt.

Liza behozta az ebédet, de Lavina megsemmintette azt. Így telt el a nap, a midőn setétedni kezdett. Lavina hallotta, a mint anyja köpenyét és sálját kérte elő, s ismételte parancsát, hogy távolléte alatt senkinek sem szabad Lavinához bemenni. Ekkor aztán minden elcsendesedett.

„Akar a kisasszony gyertyát gyújtani, mielőtt távoznám,” kérde Liza, az ajtóban megállva.

„Nem, nincs szükségem semmire,” felelé Lavina. Pár perc múlva a mellék szobából Arnold szava hangzott át, ki igen hevesen beszélt.

„Elin, ez szörnyűség emyire megsértetni. Képzeld, azt merték nekem mondani, hogy most, miután jövendőbeli sógornóm az ezredes szeretője lett, bizony számolhatok az atheni lelkészre. Tudod Elin, megvetőleg hátra fordítottak nekem, mert azon hitben vannak, hogy az ocsmány dologban én is részt vettem. Csunya volt Lavinától, hogy az ártatlanokra ily szegyet hozott,” kiáltá Arnold, s Lavina hallotta, hogy mikint járt heves léptekkel fel és alá.

„Ó Istenem, Arnold, mennyire szerencsetlenül vagyunk téve,” zokogá Elin.

„Azt hiszem belátod, hogy e történetek után nem fogadhatom el Athemet, s hogy innen távoznom kell, s csak Isten a megmondhatója, mikor fogok nőülhethni.”

„Talán legjobban lenne, ha megválnánk egymástól, miután ily meggyalázó hírek vannak rólunk keringésbe,” mondá Elin az okogástól megmegszakított hangon.

pád, a „N.-Váradí Lapok” szerkesztője ellen kezdett sajtóper holnapután d. e. 9 órakor fog tárgyalatni, a sajtóbírósa előtt, a volt kerületi tablati termekben; mire is jonak látjuk a t. cz. közönséget ujjal figyelmeztetni.

** **Reményi Ede** második és utolsó hangversenye holnap tartatik a színházban. Örvendünk, hogy nemzetünk jeles hegedűse még egyszer a debreczenieknek megnyitja művészi estélyénél az élvezetek gazdag tarházát. Műsorozata következő: 1) Nyitány, előadja a színházi zenekar. 2) Hegedű versenymű (Concerto) szerze Spohr L., előadja Reményi Ede. 3) Madárdal, énekli Fekér F. 4) Kivánatra: „R. püly feekém”, átirá és előadja Reményi Ede. — 2-ik szakasz: 1) Nyitány. 2) a) Maestoso és Largo, szerze Tartini (a XVIII-dik század c. jéről). b) Valse (D-dúr) szerze és mindkettőt előadja Reményi Ede. 3) Költemény, szavallja Kőrösi Zsuzsanna. 4) Rákóczy-ábránd, szerze és előadja Reményi Ede. — Mind ezt megelőzi „Kis szercesen,” tréfa 1 felv. Itta Rimbaud.

— **Telegdy Lajos könyvkereskedésének** kirakata, mely izlétesen és díszesen van berendezve, folyvást nagy közönség szemléletének tárgyát képezi. Szép képek — köztük Kossuth Lajosé és Deák Ferenczé is jelöl, hogy a könyvkereskedés s pártatlan — és di-zkötetű könyvek meglepőleg szép látványt alkotnak, úgy, hogy e bolt valóban a város kinézetének egyik díszet teszi. Karácsonyi és újévi ajándékokul használható cikkek, gazdag választékban kaphatók e könyvkereskedésben, melyet is ezennel a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlunk.

— **Rendőrségünk** fölkerjűk, hogy mentse meg mester és hatvanutca lakosságát azon botránytól, mit a czukorgyár társulati repahordó fogatok bérései napoként, sőt épen vasárnap- és ünnepnapokon isteni tisztelt ideje alatt is, éktelen kiabálásaik és jószágkínzási barbarismusok által elkövetnek, s annyi sok család csendes házi nyugalomát megháborítják. Azt hisszük, hogy nincs bérbeadva azon jog, hogy az egész lakosság jobb érzését botrányoztatólág sérteni lehessen; s ha mégis visszaélések történnek, azokat a rendőrségnek is észrevenni, sőt megszüntetni büntetések alkalmazásával is, kötelesség.

— **A polgári-kör** — úgy tudjuk — új alakulásnak néz előle, mivel a 3 éves időszak, melyre alakult, lejár a folyó év végével. Ezen egyet, rövid fenállása óta, megmutatta életvalóságát és sikeres működését, már csak az által is, hogy a polgári elemeket társas összejövetelei által, közelebb hozta egymáshoz, és az önmivelődés utait megkönnyítette. Csak az a kár, hogy azok kik e kör élén állanak, nem tartják érdekében állónak a kör beleletéről, gyarapodásáról, könyves pénztára állásáról nyilvánosság elé hozni oly adatokat, melyek mindenkit, ki minden jónak és szépnek barátja, érdekelnek. Most az újra alakulás időszakában ohajdandó volna, e tárgyban az érdekesebb adatokat közölni, annyival inkább, mert a közgyűlésekre meghívások sem pontosan hordoztatván el, azokról kellő értesülést szerezni nem lehetett.

Meghaltak: Decz. 17. Varga, u. Gál Mária, Jóvir Sámuelné 30 éves vízkórban. 17-én Cz. u. Balogh Andrásné Papp Mária 70 éves szélhűdésben. 17-én Ptr. u. Vincze József 1. Juliánna 10 hetes béllóban 17-én Varga u. özv. Méléshz Andrásné Kiss Erzsébet 71 éves

„Nem Elin, ezt nem teszed fel felőlem; de bossz meg anyámnak, ha neked ilyesmit mondana, s légy meggyőződve a felől, hogy én mindig hű maradok hozzád. De vagy Lavinának, vagy neked távozni kell innen, — mert neked Elin, ő vele nem szabad tovább együtt élned. Már az is elég sok, mindig arra gondolni, hogy az emberek felteheték felőlem, hogy az atheni lelkészreget sógornóm könnyelműsége által akartam megnyerni, s hogy papi öltönyt a szegény és gyalázat elfedésére kölcsönöztem, ez sok, valóban sok!”

Többet a beszélgetésből nem akart hallani Lavina; ő is ismételte: „ez sok, valóban sok!” s felkelt. Aztán magához vette azon levelet, melyet irt, beburkolódzott sáljába, s kilopózkodott a szobából.

A kaputól az ezredes lakása felé indult. Szilárd léptekkel haladt fel a lépcsőn, s megnyitotta a tornácz ajtaját. Arca oly halvány volt, s tekintetének kifejezése oly különös, hogy az inas, midőn őt meglátta, ijedten bámult reá.

„Itthon van az ezredes?” kérde természetellenes nyugodt hangon.

„Igen, tüstént tudósítom a felől, hogy valaki keresi...”

„Nem, az nem szükséges. Egyedül van?” kérde Lavina, s kezét a szobába vezető ajtó kilincsére tette.

„Igen, egyedül. Az elfogadó terem melletti oldal szobában fogja őt találni a kisasszony,” mondá az inas, s betette Lavina mögött az ajtót.

Lavina egy nagy teremben találta magát, melyet egy bádgyadt világu lámpa alig világított meg, s a nélkül, hogy csak körül tekintett volna is, a jobb felőli ajtóhoz ment.

Az ezredes egy nyugszéken feküdt; arca halvány volt, s h-veves kedélyrázkódás nyomait árulta el.

Lavina léptei zajára az ajtó felé fordult, felugrott, s a mint őt meglátá örömtől sugárzó arccal kiáltá:

„Lavina! Istennek hála!...” de a mint annak halvány eltorzult arcát meglátta, megszünt tovább beszélni.

„Őn azt mondá tegnap, hogy én térleimen fogok önnél végső menedéket keresni. Csalódik ön Rubens ezredes. Eljöttem önhöz, de nem végső menedéket ke-

relvízkórban. 18-án Csapó u. Burai István f. János 2 hetes béllóban 19-én Hatv. u. Lászi Zsuzsanna f. Gábor 1 hetes béllóban. — Róm. cath. decz. 12. Pabisch Nándor 31 éves gümőkórban. 14. Orvos Ferencz f. Ferencz 1 éves görscökben.

Színházi szemle.

** Szombaton, decz. 18-án adatott: — „Szabad kérem nagysád,” vigjáték 1 felvonásban; Labiche és Delacour után magyarosította Vezéri. Jobb lenne, ha efféle silányságok nem szemeltek be a színpadot, legalább egy a közönség megleend kimélve most is, jövőre is az ily halva született férczelmények idétlen verődéseitől. Nincs e darabban se cselkémény, se mese, se jellem; az egész mű csupán gyermekes modorban összerakott izetlen szobalmaz. Foltényiné, Bercsényi mindent elkövettek, hogy megmentsék e jámbor áldozatot a végveszedelemtől, de minden igyekezet hia fáradozás vala. — Ezután Reményi Ede hangversenye következett; eredményét lásd ujdonsági rovatunkban.

* Vasárnap, decz. 19 én adatott: „Neslei torony,” dráma 5 felv. írta Dumas Sándor, fordította Jakab. Rónai és Foltényiné művészi játékkal valóban élvezetessé tevék e rémdráma érdekesítő jeleneteit. Temesvári (Dolnay Róbert) egyes jeleneteiben kitűnt, s a meglehetős számu közönség olykor-olykor tapsal s kihívásokkal jutalmazá.

Országgyűlési értesítő.

(December 18.)

Elnök: Somssich. A ministerek közül: Lónyay, Mikó, Bedekovich vannak jelen.

Szentpály Jenő a közlekedési-ministert interpellálja, mi okon mellőztetnek a magyar szakférfiak, s szándékozik-e jövőre más irányt követni az állomások betöltésénél?

Hodossy József a kereskedelmi-ministertől kérde, hogy a népszámlálásnál miért nem vétetik föl a lakosság nyelv és nemzetiség szerint is?

Vánka Imre a honvédelmi- és igazságügyministereket interpellálja a védtörvény hiányos alkalmazása tárgyában, s nevezetesen, hogy miért nem terjesztik az említett törvény azon jótékony intézkedése, hogy 32 éven túl senki sem köteleztetik hadi szolgálatra, a határorvidékre is.

Majros István a közlekedésiminstert interpellálja a tiszaszabályozási munkálatok tárgyában, s kérde, hogy mikor fog elmozdítani a provisorium alatt kinevezett kir. biztos és központi-bizottmány?

Tiszta Kálmán egy törvény-javaslatot nyujt be az államköltségvetés előterjesztéséről, mely szerint a kormány köteleztetnék, hogy a költségvetési előirányzatot mindenkor az előző év első negyedében, vagy ha az országgyűlés ekkor fel lenne oszlatva, az előző év szept. 1-én terjessze be.

Szalay Sándor a maga és Latinovics Vincze nevében (hosszas derülttség) egy határozati javaslatot nyujt be, melyben indítványozzák, hogy a ház, tekintettel a karácsonyi és következő ünnepekre decz. 23-tól jan. 10-ig szüneteljen.

Ugyanök egy törvényjavaslatot is nyujtanak be,

resni, hanem, hogy öntől a mennyire lehetséges végső elégtételt követeljek. Önnek sikerült jó hírnevet tönkre tenni, engem rokonom megvetésének és gyűlöletének martalékul dobní, egyszóval engem oly boldogtalanná tenni, a minő boldogtalan valaki csak lehet, de nem sikerült önnek engem az Isten és önmagam előtt vétkessé tenni. — Tisztán és ártatlanul fogok bucsut venni ez élettől!”

„Szünjék meg Lavina!” kiáltá az ezredes, a szerencsetlen leány előtt letérdepelve. „Higgye meg nekem, esküszöm mindenne, a mi szent, a megbánás érzetét foglalt helyet szivemben, s hogy mielőtt ide beléptem volna, örültséggel és megvetéssel tekintett bánásmódomra, melynek sokkal szörnyűbb következményei lettek, mint azt remélttem. Mert szerettem kezgedt Lavina, nemes, forrószerelemmel, s mindent, mit ellene elkövettem, jóvá fogok tenni; csak kegyedtől függ az, legyen nőm Lavina ossza meg velem...”

„Soha ezredes ur, soha nem fogok neje lenni. Már réam nézve nincs egyéb menekvés a halálnál. Soha sem fogom önt szeretni, soha nem fogom irántami ocsmány eljárást megbocsátani, s annak emléke, hogy mit vesztettem kegyed által, soha nem fog kitörlni. Ön engem egyetlen egy napon aggá tett, lelkem a kín és kétség minden fokán keresztül ment, szivem vidám reményei és meleg érzelmek meg vannak ölve, s most úgy állok itt ön előtt mint önmagam árnyéka. Ne tegyen értem semmi egyebet, mint azt, vegye ezen levelet, s menjen el anyámhoz, — s Lavina hangja remegni kezdett — s mondja meg neki az igazat, hogy ártatlan és tiszta voltam, hogy inkább szenvedtem és meghaltam, mint hogy magamat egy megalázó szerelem karjaiba dobjam. Ugyan ezt fogja megmondani Arthurnak; ez utóbbi szavakat Lavina csak nagy erőfeszítéssel volt képes kimondani; — mondja meg neki, hogy utolsó sohajom is az övé volt, s hogy szeretettel gondoljon réam. Ön megfog előttem esküdni becsületére, hogy utolsó ohajtásomat teljesíteni fogja.”

„És hova akar menni Lavina?” kérde az ezredes, remegő hangon.

„Azon szebb hazába, hol az igazságot és értetlenséget nem ismerik félre. En vagyok ártatlan oka mind-

beszélnek most az Isabella által jogtalanul elvitt s a spanyolkorona tulajdonához tartozó gyémántokról. A cortes e tárgyban gyűlést is tartott, s ott a kérdéses drágaságoknak I. Isabella által 1868-ban történt, a leggyengébb kifejezést használva annectálása, részletesen tárgyalatott.

E gyűlés alkalmával a spanyol koronagyémántok történetét illetőleg a következők jöttek világhosszra:

E drága kövek gyűjteményének alapját II. Fülöp tette le, az általános európai zavarok kezdetén, e század elején a gyémántok 27 millió forint értéket képviseltek.

Midőn az agg III. Károly király 1808-ban a spanyol trónt Napoleonnak adta át, nem hiányosította meg a nemzeti kincset. Az új király Bonaparte József, ezeket minden teketória nélkül eltulajdonította s épen nem volt oly lelkiismeretes, mint elődje, mert a midőn 1813-ban Spanyolországból elűzetett, a gyémántok egy részét 6 millió értékben magával vitte.

Hetedik Ferdinánd trónraléptekor az államkincstár 20 millió értéket képviselt, nem számítva a gyémántokat. S a midőn 1833-ban meghalt, végrendeletében volt ugyan szó ezen gyémántokról, melyek 700 dobozba voltak elhelyezve, de azok, fájdalom, sehol nem találtattak.

Christiána királynő kormányzása alatt a koronagyémántok már csak 10 millió értéket képviseltek. Ekkor, néhány év multán a 700 doboz egy pinczében fedeztetett, de — a gyémántok hiányoztak azokból. Nyomozások tétettek, de maga a királynő oda nyilatkozott, hogy a gyémántok bizonyosan a francia invasio alkalmával oroztattak el.

A midőn 1868-ban Izabella trónvesztetté lett, s Franciaországban kellett keresnie menedéket, a 10 millió értékű koronagyémántokat magával vitte. És most a spanyoltrónt megnyerő királynak, egyetlen egy darab gyémántot nem fognak tudni felajánlani. A cortesben a tárgy felett igen heves viták fejlődtek ki.

És mégis IX. Pius, a maga csalhatlanságában ezen nőnek tudta, a női erények jutalmául az arany rózsát haldéni.

Bocsássunk meg szegény Izabellának, hiszen oly igen sokat szeretett.

— Önmérgezés könnyelműségből. A walsztdti katonai növelében legközelebb két önmérgezési eset fordult elő, melyek a meggondolatlan könnyelműség árát az illetőkkel igen drágán fizették meg. Az urfiak közül többen, ha megunták a tanulást, s néhány napra pihenés végett a kórházba kívánczoktak, e czélra a mérges zöld festéket használták fel, melynek élvezete után rendszeren hányás szokott bekövetkezni. Két növendék legközelebb ily czélből igen nagy adagot talált bevenni, mert az egyik már bele is halt, a másik pedig még mindig súlyosan beteg, a felgyógyuláshoz igen kevés remény van.

— Troppmann egy újabb áldozata. Pár nap előtt egy francia katona, ki Soultzból való, s ott szabadsággal hosszabb ideig tartózkodott, öngyilkos lett, még pedig a legkülönösebb módon elkeseredettséggel párosult buskomorságból, s az öngyilkosságnak az oly szomorú hirre vergődött Troppmann az oka. A családból valaki megnősült, s a lakadalom alkalmával ismerősei azt hitték, hogy sikerült élvezet csinálnak, ha katona ismerősüket ugy egymás közt, mint idegenek előtt Troppmann nevében szólítják. Ez a szegény szabadságos katonát annyira elkeserítette, hogy szabadság idejét ki sem tölté, visszament ezredéhez, és pedig a buskomorság félreismerhetlen jeleivel, s e kör annyira erőt vett rajta, hogy beteges képzelgéseiben folytonosan meggyilkoltakat, vért és vérpadot látott, ugy hogy kórházba kellett vitetnie. A mint innen, mint felgyógyult elbocsáttatott, golyót röpitett agyába, még élve találták, s utolsó szava is az volt a szerencsétlenek, „Én nem vagyok Troppmann.”

** A Livingstone felkeresésére mult évben Dublinból kiindult kapitány Faulkner expedíciója nem sikerült. Azon szétszedhető kis gőzös, melyet magával oly czélből vitt, hogy rajta az áriai folyamokat áthajózza, használhatatlannak bizonyult be. Sok tagja az expedíciónak beteg lett a kimondhatlan nehézségek miatt, melyekkel utjokban meg kellett küzdeniök, s kénytelenek voltak Mozambiqueba visszatérni. A többiek a Shire partjain maradtak vissza, és ott elephant vadászattal töltik idejüket, hogy onnan elefantfog szállítmányokat küldhessenek Mozambiqueba.

Legújabb.

— Florenz, decz. 18. A porosz koronaherceg ma fogadtatott a király által.

— London, decz. 18. Bosztonban és Philadelphiában a féniek bizottmánya betörést rendezett Irlandba.

— Páris, decz. 18. Metternich ma a császárnak Ferencz József császár sajátkezü levélét kézbesítette.

— Cattaro decz. 18. Kisebb fölkelő csapatok ismét rablójáratokat rendeztek a tengerparton, hogy élmi szerekkel ellássák magokat, de a csapatok és a hiven maradt lakosság által visszavetettek. Kodolics őrnagy Bécsből visszaérkezett Cattaróba. 1000 főből álló katonaság érkezett vasórházakkal és sok élmi szerrel. Auersperg tábornok Crivosciéből egy küldöttséget fogadott, hogy meghódolási századékkukat kijelentsék a lakosság részéről.

Közigazgatás.

(E.) Debrecz, decz. 20. A heti sertésvásárra hizott sertést nagy számmal hajtottak, de a kedvezőtlen idő miatt, a kelendőség igen csekély volt; a mi kevés elkel, az is csak rontott áron, fontszáma 20-30 kr. a legszebb 24 kron kelt, a szalonnaárak, kissé ismét lejjebb szálltak. Sós szalonna 1 mázsa felső ár 28 ft. sőtlan 27 ft.

Az elő-heti vásár, mivel a gyakori eső miatt az utak naponta rosszabbak, gyéren volt látogatott, a mikéves élet hozatott, hamar talált vevőkre, de azért a mult heti árak nem javultak, az árak köbülöként a buza 7 ft. 40-60 kr. kétszeres 6 ft. rozs 4 ft. 50-60 kr. teengeri 4 ft. 80 kr. kenyér igen kevés s drága volt.

Időjárásunk folyvást kedvezőtlen, mult éjjel havas eső esett, ma szinte egész nap esett az eső, s még mindig esésre mutat.

Bécsi tőzsde, decz. 20. Cs. arany 5-83, ezüst 121-35

Felelős szerkesztő s kiadó tulajdonos: **Oláh Károly.**

H I R D E T É S E K.

Orvosi műutazás.

Idült és idegbetegségek. (Chronische und Nervenkrankheiten),

u. m.: köszvény-, csúsz-, bél-**fájdalmak** (Schmerzen); gyomor-, szív-, mell-**görcsök** (Krämpfe); tüdő- és mas-**gyulladások** (Entzündungen); érzék-, elme-, kedély-bajok; sápkór (Bleichsucht), mint hosszas **magántanulmány** tárgyai (Spécialist) **kellemmel és gyökeresen** gyógyítatnak a ulirt által.

Elfogad naponkint d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig; ezután szegényeket ingyen.

Debreczen, váraduteza 2131. sz.

Dr. Ivánfi (Ivánovle) E. P.

197. 3-3

orvostr. Pestről.

Cseréptermeleési vállalkozásra való felhívás.

Sz. kir. Debreczen város tulajdonához tartozó **kokaslói cserépgyárban** a jövő 1870. évben termelendő **egy millió lapos és rovátkos, ötezer görbe cserép**, ugyszinté **5000 símitott és száztövezer csertéglá gyártása** a városi tek. tanácsnak f. évi 7840. sz. a. kelt végzése szerint **vállalat útján lévén előállítandó**: — s e végre a tulajdonos város részéről a meglévő helyiségek és felszerelési eszközök leltár mellett **átengedtetvén** az égetéshez kívántató famennyiség pedig a hely színére szállítatván; ezen vállalat eszközlésére a szakértő egyesek és illető fazekasmesterek oly értesítéssel hivatnak fel, hogy **írásbeli ajánlataikat** mind a munkabér, mind az égetéshez számítandó famennyiség meghatározásával hozzam f. évi **decz. 31-ik** napjáig annyival inkább benyújtani siessenek, mert ezen határidő elteltével semmi ajánlat nem fogadtatik el.

Kelt Debreczenben, decz. 12. 1869.

Laky Lajos, k. i. tanácsnok.

201. 3-3

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

Árverési hirdetés.

Felperes **Sinai Károly** részére, alperes ifju Kuzsik Ferencz és neje Tóth Máriától 6000 afrt töke s járulékaik erejéig lefoglalt, s 6000 aftra becsült varga-gyár-utczai 2194. sz. **házuk**, 3 hold 1500 □ öl külső földével, jövő 1870. évi **január 10-én**, szükség esetére febr. 10-kén d. u. **2 órakor** a városházánál a telekhivatal helyiségében, bírói árverésen el fog adatni.

Az árverelni kívánók által leteendő bánatpénz 600 afrt. A vételár 3 részletben a leütéstől 1-4 és 6 hó alatt lefizetendő.

A többi feltételek a telekhivatalnál megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának f. évi nov. 26-án tartott üléséből. 192. 3-3

Haszonbérbe kiadó

3 vagy 6 évre

500 hold föld

P. Taniási pusztán,

— 1200 □ öles holdakban — több szobából álló lakrészekkel s elegendő gazdasági épületekkel ellátva; a hozzátartozó koresmajoggal együtt. — Értekezhetni felöle e lapok kiadóhivatalában. 199. 3-

Eladó ház.

Varga-utczán a 2182-ik számú **cserepes kőház házutáni földével** együtt örökön eladó.

Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.

180. 16-

Hirdetmény.
Egy bécsi élesztőgyár tulajdonossal egységre lépve, van szerencsém naponta **friss élesztőt** nagyban és kicsinyben **jutányos árért** a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani. 200. 3-3
Bígnó János, kútvizsgáló.

Száraz tűzi-fa

Ölekit 10 frt 20 krért váltható

Geréby és Hannignál.

202. 3-3